

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

Europeiskt medborgarskap – Vad är det?

Presentationsstöd

Innehåll

Om presentationsstödet	3
Europeiskt medborgarskap – Vad är det?	4
Som EU-medborgare kan du göra din röst hörd på olika sätt	5
Vad innebär det att vara en europeisk medborgare?	6
Din rösträtt – Du har fyra röster för att påverka Europapolitiken	7
1. Din röst till Europaparlamentet	8
2. Din röst till riksdagen	9
Mycket av EU-politiken sker på hemmaplan	10
3. Din röst i regionvalet	12
Regionen och EU	13
Din röst till kommunalvalet	15
Kommunen och EU	16
Diskussionsfråga: Europeisk demokrati	18
Aktivt medborgarskap	19
1. Påverka genom partipolitiken	20
2. Europeiskt medborgarinitiativ	21
3. Dela din åsikt om EU-lagstiftning	22
4. EU:s ungdomsdialog	23
EU:s 11 ungdomsmål	24
Diskussionsfråga: Vilka frågor tycker du att EU borde prioritera de kommande åren?	26
Engagera dig lokalt, påverka Europa!	27
Hur organisationer påverkar EU-politiken	28
Organisationer kan påverka!	29
Exempel på EU-stöd till civilsamhället och aktivt medborgarskap	31
Erasmus+ Ung och Aktiv	32
Erasmus+ Ung och Aktiv	33
Europeiska solidaritetskåren	34
Dina rättigheter i EU	35
1. Rätten att göra din röst hörd	36
2. Fri rörlighet	37
3. Skydd genom EU:s grundläggande rättigheter	38
4. Europeisk sjukförsäkring	39
5. Konsumentskydd	40
Diskussionsfråga: Behövs ett europeiskt konsumentskydd	41
Så vad är alltså mitt europeiska medborgarskap?	42
Vill du veta mer	43

Om presentationsstödet

Det här presentationsstödet är till för att ge extra bakgrundsinformation till dig som ska hålla i presentationen så att du ska känna dig trygg och kunna svara på eventuella följdfrågor. Det är du som kan din målgrupp bäst så anpassa presentationen efter din målgrupps kunskaper och erfarenheter.

Vi har försökt att dela upp materialet i mer baskunskap och mer avancerad kunskap. Den senare har rubriken Fördjupning och har grön bakgrund.

Tips och frågor

Text under rubriken Tips och frågor är förslag på instruktioner till hur du kan inleda och komplettera materialet.

Europeiskt medborgarskap – Vad är det?

Tips och frågor

Börja gärna med övningen **Ranka EU:s insatser** för att skapa en överblick över vad EU kan påverka och har gjort.

Använd gärna diskussionskorten – **Vad gör EU?** till denna del av presentationen.

Som EU-medborgare kan du göra din röst hörd på olika sätt

- Din rösträtt som bestämmer vem som ska styra
- Aktivt medborgarskap
- Dina rättigheter i EU

mucf Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor

Som EU-medborgare kan du göra din röst hörd på olika sätt

Det här kommer den här presentationen att ta upp.

Vad innebär det att vara europeisk medborgare?

83 procent av svenskarna känner sig som europeiska medborgare enligt Eurobarometern. I hela EU är siffran 73 procent.

Vad betyder det att känna sig som en europeisk medborgare?
Känner du dig som en europeisk medborgare?

Vad innebär det att vara en europeisk medborgare?

Tips och frågor

ÖVNING: Diskussionsövning i storgrupp

Fråga deltagarna i storgrupp och skriv upp nyckelord på tavlan/ett block.

83 procent av svenskarna känner sig som europeiska medborgare enligt Eurobarometern. I hela EU är siffran 73 procent. ¹

¹ Standard Eurobarometer 91. Fact sheets in English, Sweden. 2. EUROPEAN UNION CITIZENSHIP (2019): <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/standard/surveyky/225>

Din rösträtt – Du har fyra röster för att påverka Europapolitiken

Tips och frågor

ÖVNING: Ta in gissningar från publiken

Använd gärna diskussionskortet, **Påverkan**, **Ministerrådet** och **Europaparlamentet**, till denna del av presentationen.

I. Din röst till Europaparlamentet

Representerar de europeiska medborgarna

Europaparlamentet är med och beslutar om nästan all EU-lagstiftning och EU:s budget tillsammans med ministerrådet där EU:s medlemsländer (regeringar) är representerade.

Europavalet

- Vart femte år är det val till Europaparlamentet.
- Vi röstar på svenska partier som sedan ingår i europeiska partigrupper.
- 21 av de 705 europaparlamentarikerna är från Sverige.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

1. Din röst till Europaparlamentet

- Europaparlamentet: stiftar lagar tillsammans med Ministerrådet. I Europaparlamentet samarbetar ledamöterna i grupper efter sin politiska tillhörighet. Partier från olika EU-länder som har liknande värderingar bildar partigrupper. För att bilda en partigrupp krävs minst 23 ledamöter från sju länder. De ledamöter som inte tillhör någon grupp kallas grupplösa. Under mandatperioden 2019–2024 finns sju partigrupper.²

² Sveriges riksdag. Europaparlamentet. Medborgarnas röst i EU: <http://eu.riksdagen.se/vad-ar-eu/eus-institutioner/europaparlamentet/#Svensk-paverkan-i-grupper-och-utskott>, Europaparlamentet: Organisation och arbete. Organisation. De politiska grupperna i Europaparlamentet: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/sv/organisation-and-rules/organisation/political-groups>

2. Din röst till riksdagen

Bestämmer vilken regering som ska representera Sverige i EU:s ministerråd och Europeiska rådet.

- **Ministerrådet**
I ministerrådet är alla EU:s medlemsländer representerade. Miljöministrarna träffas för att besluta om miljöfrågor, utrikesministrarna om utrikesfrågor och så vidare. Tillsammans med Europaparlamentet beslutar ministerrådet om EU:s lagar.
- **Europeiska rådet**
EU:s "toppmöte" för presidenter och statsministrar som träffas några gånger om året. Här dras de stora riktlinjerna för EU upp.

SVERIGES RIKSDAG

mucf Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

2. Din röst till riksdagen

Tips och frågor

Fråga: Vem från Sverige deltar på Europeiska rådets möten?

Svar: Sveriges statsminister. Idag (2020) alltså Stefan Löfven.

Mycket av EU-politiken sker på hemmaplan.

Olika typer av förhandlingar

Riksdagen är Sveriges lagstiftande institution

Riksdagsutskottet följer arbetet i EU

I EU-nämnden pratar riksdagen och regeringen om vad Sverige ska rösta i ministerrådet

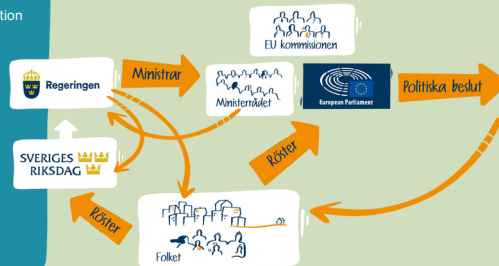
Regeringens ministrar röstar därefter i ministerrådet

Europaparlamentet röstar

Riksdagen skriver en proposition som lämnas till riksdagen

Riksdagen debatterar och röstar

Sverige har en ny lag

mucf | Myndigheten för ungdoms- och civiltillsamhällesfrågor

Mycket av EU-politiken sker på hemmaplan

1. Innan ett beslut fattas i EU sker **olika typer av förhandlingar**. Förhandlingarna sker inte bara i **Europaparlamentet** och i **ministerrådet** i Bryssel utan förhandlingar sker också hemma i **Sveriges regering** och på **Sveriges ambassad** i EU. Från att EU-kommissionen har lagt fram ett lagförslag till att det blir en ny lag i Sverige kan ta 3,5 år.
2. Eftersom **riksdagen** är lagstiftande institution i Sverige är riksdagen också med i förhandlingarna. När **ministerrådet** och **Europaparlamentet** håller på att ta fram ett nytt direktiv följer **riksdagsutskottet** arbetet. **Utskottet** bestämmer om lagförslaget kan fattas av EU eller om det ska fattas av Sverige. De tittar på vem som har befogenhet att fatta beslutet.

Tips och frågor

Kommer du ihåg att EU har olika befogenheter beroende på vilken fråga som diskuteras?

3. Miljö är en fråga där EU har delad befogenhet. Därför fick EU sätta ett direktiv hur medlemsstaterna ska minska plastens inverkan på miljön.
4. I **EU-nämnden** pratar **riksdagen** och regeringen om vad Sverige ska rösta i **ministerrådet**.
5. **Medlemsländernas ministrar** röstar därefter i ministerrådet. Och **EU-parlamentarikerna** röstar i Europaparlamentet.
6. **Ministerrådet** och **Europaparlamentet** röstar båda ja för lagförslaget

7. **Regeringen** skriver en proposition som lämnas till **riksdagen**. När det gäller direktivet om engångsplast beslutade regeringen och miljödepartementet att utreda hur direktivet ska implementeras i Sverige. Sverige har två år på sig att implementera direktivet i Sverige.
8. **Riksdagen** debatterar och röstar.
9. Sverige har en ny lag.³

Både **regeringen** och **riksdagen** är alltså med och bestämmer när en ny EU-lag blir till. **Genom att påverka vem som sitter i riksdagen påverkar du alltså EU.**

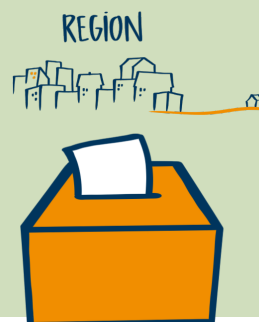
³ Sveriges riksdag. EU i riksdagen. Riksdagens EU-arbete. EU-frågor i utskott, EU-nämnd och kammare: <http://eu.riksdagen.se/eu-i-riksdagen/riksdagens-eu-arbete/#>

3. Din röst till regionvalet

Påverkar din röst i kommunalvalet EU-politiken?

Faktiskt, eftersom väldigt mycket av
Europapolitiken sker lokalt.

Mer än 50% av regionens agenda påverkas
av EU.

mucf Myndigheten för ungdoms-
och civiltillsfrågor

3. Din röst i regionvalet

Regionen och EU

- 21 regioner
- styrs av regionfullmäktige som består av direktvalda politiker
- ansvarar och tar beslut i frågor om sjukvården, kollektivtrafik och regionens tillväxt och utveckling.
- kan söka bidrag från EU:s program och fonder
- behöver följa EU:s lagar gällande till exempel offentlig upphandling

Europeiska regionkommittén

- rådgivande och kan ge rekommendationer utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv
- 12 av totalt 329 ledamöter representerar svenska kommuner och regioner.
- EU-kommissionen och ministerrådet måste rådfråga kommittén i frågor som påverkar den lokala och regionala nivån.

Regionen och EU

Sverige har 21 regioner. Regionerna styrs av regionfullmäktige som består av direktvalda politiker. Regionerna ansvarar och tar beslut i frågor om sjukvården, kollektivtrafik och regionens tillväxt och utveckling.⁴

Sammanlagt påverkar EU lite mer än hälften av dagordningspunkter från regionfullmäktige.⁵

Regionen kan söka bidrag från EU:s program och fonder och behöver följa EU:s lagar gällande till exempel offentlig upphandling.⁶

Sveriges regioner kan vara med att påverka i Europeiska regionkommittén. Kommittén är rådgivande och kan ge rekommendationer utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv. 12 av totalt 329 ledamöter representerar svenska kommuner och regioner.⁷

⁴ SKR. Demokrati, ledning, styrning. Politisk styrning, förtroendevalda: <https://skr.se/demokrati-ledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/kommunaltsjalvstyresastyrskommunenochregionen/sastyrregionerna.1790.html>

⁵ SKR. Demokrati, ledning, styrning. EU, internationellt. Lär andra om EU: <https://skr.se/demokrati-ledningstyrning/euinternationellt/eukommunerochregioner/larandraomeu.1753.html>

⁶ SKR. Demokrati, ledning, styrning. EU, internationellt: <https://skr.se/demokrati-ledningstyrning/euinternationellt/eukommunerochregioner/eusfonderochprogram.1640.html>

⁷ SKR. Demokrati, ledning, styrning. Regionkommittén: <https://skr.se/demokrati-ledningstyrning/euinternationellt/regionkommitten.406.html>

Fördjupning

En del ledamöter är regionpresidenter i stora regioner i Europa och företräder flera miljoner invånare, medan en del andra representerar mindre kommuner. Ledamöterna utses formellt av ministerrådet efter att ha nominerats av den svenska regeringen. Det är Sveriges kommuner och regioner (SKR) som föreslår namnen.⁸

EU-kommissionen och ministerrådet måste rådfråga kommittén i frågor som påverkar den lokala och regionala nivån. Europeiska regionala utvecklingsfonden är ett exempel. Andra exempel är ungdomsfrågor, kultur och idrott, miljö, energi och klimatförändringar, transport, och folkhälsa.⁹

⁸ SKR. Demokrati, ledning, styrning. Svenska delegationen: <https://skr.se/demokratiledningstyrning/euinternationellt/regionkommitten/svenskadelegationen.1016.html>

⁹ Europeiska regionkommittén. Om: <https://cor.europa.eu/sv/about/Pages/default.aspx>

4. Din röst till kommunalvalet

Påverkar din röst i kommunalvalet EU-politiken?

Faktiskt, eftersom väldigt mycket av Europapolitiken sker lokalt.

Lite mindre än 50% av kommunens agenda påverkas av EU.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

Din röst till kommunalvalet

Kommunen och EU

- Kommuner är representerade i EU genom Regionkommittén
- Kommuner kan delta i EU-kommissionens samråd och föra fram sin åsikt i en fråga
- Kommuner kan ha kontor i Bryssel och försöka föra fram sin kommuns åsikter direkt till de som arbetar i EU:s institutioner
- Kommuner kan söka finansiering från EU:s program och fonder.
- Kommuner kan ta del av forskning, utbyte av kunskap och olika stöd via EU.
- Flera av EU:s beslut påverkar bara kommuner. Det gör att kommunerna är en aktör som faktiskt ser till att EU:s beslut blir verklighet och kommunen har därmed möjlighet att tolka och bestämma hur EU-lagarna ska följas.
- Genom att rösta på representanter i din kommun kan du vara med och påverka EU-beslut.

Kommunen och EU

- Har du tänkt på att din kommun är med i EU? Vad spelar din kommun för roll i EU? Har din kommun ett kontor i Bryssel? Är din kommun representerad i Bryssel? Kanske i Regionkommittén? Har din kommun kanske en EU-samordnare eller en EU-strateg? Vet du vad den personen jobbar med?
- EU inkluderar också alla kommuner i EU och kommunerna har möjlighet att självständigt delta i EU:s politiska system utan att gå via Sveriges riksdag eller regering. Deltagandet för kommuner i EU kan ske på olika sätt
- Kommuner är representerade i EU genom Regionkommittén. Innan vissa beslut tas inom frågor som transport och energi behöver Regionkommittén få säga sin åsikt innan ministerrådet fattar beslut. ¹⁰
- Kommuner kan delta i EU-kommissionens samråd och föra fram sin åsikt i en fråga ¹¹
- Kommuner kan ha kontor i Bryssel och försöka föra fram sin kommuns åsikter direkt till de som arbetar i EU:s institutioner
- Kommuner kan söka finansiering från EU:s program och fonder. Din kommun kan till exempel ta emot volontärer från andra EU-länder eller driva ungdomsprojekt med pengar från EU. ¹²

¹⁰ SKR. Demokrati, ledning, styrning. EU, internationellt. Regionkommittén: <https://skr.se/demokratiledningstyrning/euinternationellt/regionkommittén.406.html>

¹¹ Europeiska kommissionen. Law. Welcome to Have your say: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say>

¹² SKR. Demokrati, ledning, styrning. EU, internationellt. EU:s fonder och program: <https://skr.se/demokratiledningstyrning/euinternationellt/eukommunerochregioner/eusfonderochprogram.1640.html>

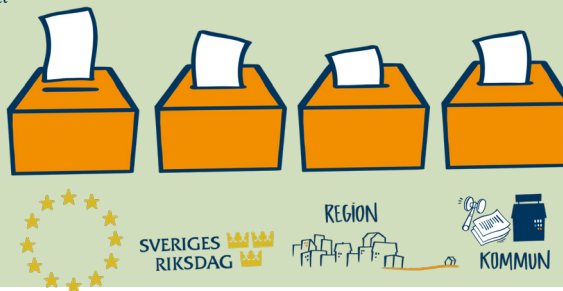
Kommuner kan ta del av forskning, utbyte av kunskap och olika stöd via EU. Till exempel kunde man få hjälp av specialutbildade brandmän från bland annat Polen under bränderna som härjade i Sverige sommaren 2018.

- Flera av EU:s beslut påverkar bara kommuner. Det gör att kommunerna är en aktör som faktiskt ser till att EU:s beslut blir verklighet och kommunen har därmed möjlighet att bestämma hur EU-lagarna ska följas. Till exempel måste kommunen följa EU:s regler för källsortering, kvaliteten på dricksvatten, skydd av personuppgifter på nätet mm. Det är också kommunen som tar fram strategier och bestämmer hur till exempel EU:s riktlinjer för sysselsättning och mot tidiga skolavhopp ska genomföras.

Europeisk demokrati

Du kan rösta i fyra val för att påverka politiken i Europa.

– men kan vi säga att EU är demokratiskt?

Diskussionsfråga: Europeisk demokrati

Tips och frågor

ÖVNING: Diskutera i små grupper, exempelvis 2 eller 3 personer i 3-5 minuter. Samla sedan in argument genom att skriva upp två listor: EU är demokratiskt /EU är INTE demokratiskt

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civiltäthetsfrågor

Aktivt medborgarskap

Som europeisk medborgare har du möjlighet att göra din röst hörd även mellan valen.

Vet du hur?

Aktivt medborgarskap

Tips och frågor

Använd gärna diskussionskorten **Påverkan** till denna del av presentationen.

I. Påverka genom partipolitiken

Bli politiker!

Engagera dig i ett parti och driv dina frågor därigenom.

Påverka politiken!

Kontakta partier och politiker för att påverka deras politik. Egna erfarenheter gör dig till expert!

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

1. Påverka genom partipolitiken

2. Europeiskt medborgarinitiativ

Initiera eller skriv på ett medborgarinitiativ

Om ett medborgarinitiativ får minst 1 miljon signaturer från minst sju länder måste Europeiska kommissionen titta på frågan.

Ett av de första initiativen att lyckas var Right2Water (startade 2012) som efter att ha samlat in nästan 2 miljoner signaturer ledde till vissa ändringar i EU:s reglering av vattenkvaliteten.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

2. Europeiskt medborgarinitiativ

Tips och frågor

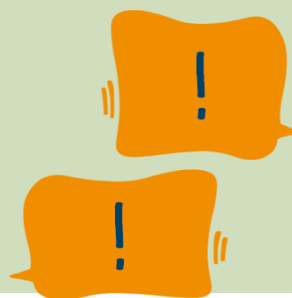
Övning: I gruppen eller i par kan ni titta på vilka medborgarinitiativ som pågår just nu. Är det något ni vill skriva på?

- För mer information: <https://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=sv>

3. Dela din åsikt om EU lagstiftning

Konsultationer.

- För att samla in åsikter från medborgare, organisationer och kommuner om nya europeiska lagar och strategier ordnar EU:
- Dialogmöten i olika medlemsländer
- Offentliga samråd online där du kan lämna förslag och synpunkter
- EU-kommissionen som tillträdde 2020 har också som förslag att genomföra en konferens för att samla in EU:s medborgares åsikter om EU:s framtid

3. Dela din åsikt om EU-lagstiftning

Du kan prenumerera på nyheter om vilka nya samråd som är öppna: <https://webgate.ec.europa.eu/notifications/homePage.do?locale=sv#sv>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_89

Kommissionen publicerar samråden online här: https://ec.europa.eu/info/consultations_sv

Exempel: 2019 hölls ett samråd om den europeiska jämställdhetspolitiken

4. EU:s ungdomsdialog

Genom EU:s ungdomsdialog samlas förslag till EU:s ungdomspolitik in från unga i hela EU.

I Sverige samlar LSU (Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer) in Sveriges ungas åsikter och förslag för hur EU:s 11 ungdomsmål ska uppnås.

Sverige har också två ungdomsrepresentanter som deltar i ungdomsdialogen.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

4. EU:s ungdomsdialog

För att så många unga som möjligt ska kunna komma till tals genomförs konsultationer med unga i hela EU för att samla in deras synpunkter och prioriteringar kring EU:s ungdomspolitik. EU:s ungdomsdialog är en konsultationsprocess för att få in synpunkter från unga. Dessa synpunkter blir sedan till rekommendationer för att kunna genomföra verklig politik i EU efter att ha prioriterats, analyserats och sammanställts.

LSU – Sveriges ungdomsorganisationer har som uppgift att implementera EU:s ungdomsdialog i Sverige. I Sverige genomförs en SIFO-undersökning, fokusgrupper med ungdomsorganisationer samt lokala demokratiworkshops med unga. Resultatet av denna konsultationsprocess tas sedan vidare till europeisk nivå.

EU:s 11 ungdomsmål

Unga sätter agendan

Genom ungdomsdialogen har unga i Europa gemensamt tagit fram 11 ungdomsmål. Idag ingår de i EU:s ungdomsstrategi som ministerrådet har antagit.

1. Att föra samman unga och EU
2. Jämställdhet mellan alla kön
3. Inkluderande samhällen
4. Information och konstruktiv dialog
5. Psykisk hälsa och välmående
6. Föra fram ungdomar på landsbygden
7. Kvalitetsjobb för alla
8. Kvalitetsinläring
9. Utrymme och deltagande för alla
10. Ett hållbart och grönt Europa
11. Ungdomsorganisationer och europeiska program

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

EU:s 11 ungdomsmål

Under förra omgången av EU:s ungdomsdiallog, 2017–2018, tog unga i Europa gemensamt fram EU:s 11 ungdomsmål som presenterades till EU:s regeringar i Europeiska unionens råd (ministerrådet). Ministerrådet inkluderade sedan dessa ungdomsmål i EU:s ungdomsstrategi (2019–2027). Unga i EU fick på så sätt ett väldigt direkt inflytande över EU:s ungdomspolitik. I kommande omgångar av EU:s ungdomsdiallog kommer unga i EU ta fram sina förslag på hur dessa 11 ungdomsmål skall uppnås.

Tips och frågor

ÖVNING: Diskussionsövning i smågrupper. Vilket mål tycker du är viktigast?

EU: ungdomsstrategi ska verka för att dessa mål blir verklighet. Utifrån strategin kan varje land utveckla **nationella handlingsplaner**.

EU:s ungdomsstrategi syftar till att hantera aktuella och kommande utmaningar som unga runtom i Europa ställs inför.

Fördjupning

Det övergripande målet för EU:s ungdomsstrategi är att **främja ungdomars deltagande i det demokratiska livet**, i enlighet med artikel 165 i EU:s fördrag.

Den stöder också socialt och medborgerligt engagemang och har som syfte att se till att alla ungdomar har de resurser som behövs för att delta i samhället.

Strategin har tre huvudområden engagera, sammanföra och stärka

- I strategin betyder *engagera* att erbjuda möjligheter för ungdomarna att **engagera sig både i vardagen och i det demokratiska livet.**
- **Sammanföra** innebär främst att främja mobilitet för unga i EU utbyten och samarbeten och att dra nytta av EU-program som Erasmus + och Europeiska solidaritetskåren
- I **stärka är** huvudområdet bland annat att stärka kvaliteten i ungdomsarbete (youth work).

Inom *stärka* ingår också att skapa och vidareutveckla kontaktpunkter för ungdomar som kan ge unga information, ekonomisk rådgivning, vägledning och stöd för karriärutveckling, hälsa och förhållanden utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter och kulturella möjligheter ¹³

¹³ Europeiska kommissionen. Youth. Discover EU's role. EU Youth Strategy: https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en, EU:s ungdomsstrategi 2019-2027: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:456:FULL&from=EN>

Vilka frågor tycker du att EU borde prioritera de kommande åren?

Enligt Eurobarometern från 2019 tycker unga i EU att EU:s viktigaste fråga är att skydda miljön och bekämpa klimatförändringar.

Men vad tycker du?

Diskussionsfråga: Vilka frågor tycker du att EU borde prioritera de kommande åren?

Tips och frågor

ÖVNING: Diskutera i små grupper, exempelvis 2 eller 3 personer i 3–5 minuter. Samla sedan in argument genom att skriva upp två listor: EU ÄR demokratiskt /EU är INTE demokratiskt.

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

Engagera dig lokalt, påverka Europa!

Föreningar samarbetar över Europas gränser för att få en starkare röst och driva frågor på Europeanivå.

Men kan föreningar verkligen påverka EU?

Engagera dig lokalt, påverka Europa!

Tips och frågor

Använd gärna diskussionskortet - Påverkan, EU:s program för unga och EU:s påverkan på Sverige till denna del av presentationen.

Hur organisationer påverkar EU-politiken

- I Sverige kan organisationer påverka regeringen genom EU-sakråd, att svara på remisser eller att delta i samråd. Eller kontakta politiker direkt såklart!
- Lokalt engagerar sig organisationer för att påverka politiker men också andra medborgare bland annat genom att driva opinion i media.
- I EU bjuds organisationer in till dialogmöten och kan delta i samråd (enkäter online) om ny lagstiftning
- Organisationer i olika länder samarbetar för att få en starkare röst i EU. Därför finns också europeiska program för samarbetsprojekt och stöd till europeiska paraplyorganisationer

Hur organisationer påverkar EU-politiken

Organisationer kan påverka!

- Den 21 maj 2019 beslutade EU att förbjuda engångsplast
- Den 25 september 2019 beslutade EU att garantera att det finns ordentligt skydd för visselblåsare.
- 1 april 2011 beslutade EU att införa EU:s medborgarinitiativ

Organisationer kan påverka!

Olika typer av organisationer har varit med och påverkat flera viktiga EU-beslut.

- **Engångsplastdirektivet – Den 21 maj 2019 beslutade EU att, från och med 2021, helt förbjuda plasttallrikar, plastbestick, sugrör och många andra engångsartiklar.**¹⁴
- **EU:s visselblåsarlag** - Visselblåsare är de personer som slår larm om korruption och lagbrott på den myndighet eller det företag de jobbar för. Före EU-lagen, som antogs 2019, var visselblåsare bara skyddade i tio av EU:s länder.¹⁵

¹⁴ Europeiska unionens råd. Press. Pressmeddelande 21 maj 2019. Rådet antar förbud mot engångsplast: <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2019/05/21/council-adopts-ban-on-single-use-plastics/>

¹⁵ Europeiska rådet och Europeiska unionens råd. Press. Pressmeddelande 7 oktober 2019. Bättre skydd för visselblåsare: nya EU-regler börjar gälla 2021: <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2019/10/07/better-protection-of-whistle-blowers-new-eu-wide-rules-to-kick-in-in-2021/>

Europaparlamentet. Press room. Protecting whistle-blowers: new EU-wide rules approved: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190410IPR37529/protecting-whistle-blowers-new-eu-wide-rules-approved>

- **EU ska garantera att det finns ordentligt skydd för visselblåsare på många områden**, t.ex. när det gäller offentlig upphandling, finansiella tjänster, förhindrande av penningtvätt, produktsäkerhet, transportsäkerhet, kärnsäkerhet, folkhälsa, konsumentskydd och skydd av personuppgifter ¹⁶
- **Europeiska medborgarinitiativ** - Medborgarinitiativet, som ju är till för att medborgare ska få påverka EU, är i sig ett exempel på när medborgare påverkade EU. ¹⁷

¹⁶ Europeiska rådet och Europeiska unionens råd. Press. Pressmeddelande 7 oktober 2019. Bättre skydd för visselblåsare: nya EU-regler börjar gälla 2021; <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2019/10/07/better-protection-of-whistle-blowers-new-eu-wide-rules-to-kick-in-in-2021/>

¹⁷ Europeiska kommissionen. Europeiska medborgarinitiativet: https://europa.eu/citizens-initiative/home_sv

Exempel på EU- stöd till civil- samhället och aktivt medborgarskap

Europa för medborgarna finansierar europeiska medborgarskapsprojekt

Kreativa Europa är EU:s program för kulturprojekt över Europas gränser

mucf | Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

Exempel på EU-stöd till civilsamhället och aktivt medborgarskap

Civilsamhället är den del av samhället där människor hjälper varandra – utanför staten och marknaden. Det kan typiskt vara genom föreningar eller organisationer, genom projekt och initiativ.

Erasmus + Ung och Aktiv

Genom EU-programmet Erasmus+ kan unga vara med och förändra Europa och samtidigt utveckla sig själva. Även organisationer och ungdomsledare kan ordna utbyten och projekt med organisationer i andra länder.

Visste du att mer än 9 av 10 av de unga som deltagit i Erasmus+ Ung och Aktiv-projekt tycker att projektet bidragit till deras personliga utveckling? Det handlar till exempel om att utveckla och implementera en idé eller att lättare komma överens med människor med en annan kulturell bakgrund.

Låt oss titta på några exempel!

mucf | Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

Erasmus+ Ung och Aktiv

Erasmus + Ung och Aktiv

Ungdomsutbyte

My Nationality is Mankind var ett projekt om världsmedborgarskap. 32 ungdomar från Sverige, Finland, Slovakien, Marocko, Egypten och Ryssland kom samman för att utforska interkulturell dialog, fredsbyggande och inkludering i EU och dess grannregioner.

Kompetensutveckling

Unga fotbollsscoacher från London och Västerås träffades på eventet Kick Off under 9 dagar för att tillsammans undersöka hur man kan göra fotboll mer inkluderande. Hur man påverkar samhället i Sverige och England genom fotboll helt enkelt.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Erasmus+ Ung och Aktiv

Europeiska Solidaritetskåren

- Åk som volontär till ett annat EU-land
- Driv ett projekt som engagerar dig – Som volontär inom Europeiska Solidaritetskåren kan du till exempel driva projekt på barnsjukhus, driva en radiostation där de gör egna radioprogram eller hjälpa till med återuppbyggnad av samhällsfunktioner i det jordbävningsdrabbade områden.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Europeiska solidaritetskåren

Genom Europeiska solidaritetskåren kan unga i åldrarna 18–30 åka iväg som volontärer i upp till ett år.

Som volontär inom Europeiska Solidaritetskåren kan du till exempel driva projekt på barnsjukhus, driva en radiostation där de gör egna radioprogram eller hjälpa till med återuppbyggnad av samhällsfunktioner i det jordbävningsdrabbade områden.

På MUCF:s hemsida hittar du information om hur du ansöker.

Dina rättigheter i EU

Tips och frågor

Använd gärna diskussionskorten **Rättigheter** till denna del av presentationen.

I. Rätten att göra sin röst hörd

Alla europeiska medborgare har rätt att

- Påverka Europapolitiken i val på olika nivåer
- Delta i konsultationer och dialogmöten
- Kontakta europeiska institutioner
- Organisera sig och delta i EU-finansierade medborgarskapsprojekt

1. Rätten att göra din röst hörd

Tips och frågor

Övning: Diskutera i små grupper, exempelvis 2 eller 3 personer i 3–5 minuter. Samla sedan in argument genom att skriva upp två listor:
EU är demokratiskt /EU är INTE demokratiskt

Alla europeiska medborgare har rätt att

- Påverka Europapolitiken i val på olika nivåer
- Delta i konsultationer och dialogmöten
- Kontakta europeiska institutioner
- Organisera sig och delta i EU-finansierade ¹⁸

¹⁸ Europeiska kommissionen. Om Europeiska kommissionen. Kontakt. Problem och klagomål. Hjälp att hävda dina rättigheter. Individuals. Dina rättigheter i EU: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/help-defending-your-rights/individuals_en#youreurights

2. Fri rörlighet

Grunden till EU:s samarbete är den fria rörligheten för personer, varor, tjänster och kapital.

Det betyder att du fritt kan studera och arbeta i andra länder på samma villkor som medborgarna där.

mucf | Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

2. Fri rörlighet

3. Skydd genom EU:s grundläggande rättigheterna

EU-stadgan innehåller skydd för alla EU:s medborgare av:

Värdighet – som förbud mot tortyr och förnedrande behandling

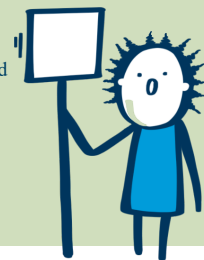
Friheter – som skydd av personuppgifter och informationsfrihet

Jämlikhet – som icke-diskriminering och barnens rättigheter

Solidaritet – som rättvisa arbetsförhållanden och konsumentskydd

Medborgarnas rättigheter – som rösträtt till Europaparlamentet och i den kommun där du är bosatt, var du än bor i EU

Rättskipning – som rätt till rättsmedel och en opartisk domstol

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

3. Skydd genom EU:s grundläggande rättigheter

EU-stadgan innehåller skydd för alla EU:s medborgare av:

Värdighet – som förbud mot tortyr och förnedrande behandling

Friheter – som skydd av personuppgifter och informationsfrihet

Jämlikhet – som icke-diskriminering och barnens rättigheter

Solidaritet – som rättvisa arbetsförhållanden och konsumentskydd

Medborgarnas rättigheter – som rösträtt till Europaparlamentet

och i den kommun där du är bosatt, var du än bor i EU

Rättskipning – som rätt till rättsmedel och en opartisk domstol ¹⁹

¹⁹ Europeiska kommissionen. Om EU. EU – en överblick: https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_sv

4. Europeisk sjukförsäkring

Du har rätt till akut sjukvård till samma villkor och samma kostnad som medborgarna i det land du besöker.

EU:s sjukförsäkringskort beställer du utan kostnad innan du åker utomlands!

mucf Myndigheten för ungdoms- och civiltillsfrågor

4. Europeisk sjukförsäkring

Du har rätt till akut sjukvård till samma villkor och samma kostnad som medborgarna i det land du besöker.

EU:s sjukförsäkringskort beställer du utan kostnad innan du åker utomlands!²⁰

²⁰Ditt Europa. Privatpersoner. Konsumentskydd: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_sv.htm, Europeiska kommissionen, Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, Politik och verksamhet, Flytta och jobba i Europa, Samordning av de sociala trygghetssystemen i EU. Europeiska sjukförsäkringskortet: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559&langId=en>

5. Konsumentskydd

EU arbetar aktivt med konsumentskydd för medborgare.
Det betyder att du har:

- **fri roaming** i andra EU-länder, du har rätt att använda din telefon i andra EU-länder utan extra avgift
- **garanti i 2 år**, om din kamera inte fungerar som den ska har du rätt att reklamera den och få en ny eller pengarna tillbaka
- **ångerrätt i 14 dagar** du ångra dig inom 14 dagar om du har köpt något över internet eller telefon

mucf | Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

5. Konsumentskydd

Kolla in alla konsumentskydd och läs mer om var och en: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_sv.htm

Tips och frågor

Övning: låt gruppen titta på hemsidan på projektorn och bestämma vilka konsumentskydd ni ska läsa mer om tillsammans.

Behövs ett europeiskt konsumentskydd?

Vilken eller vilka av dina rättigheter i EU tycker du är viktigast och varför?

Diskussionsfråga: Behövs ett europeiskt konsumentskydd

Så vad är alltså mitt europeiska medborgarskap?

- Rätt att påverka Europapolitiken i **val på olika nivåer**
- Rätt att göra **din röst hörd** genom konsultationer och i kontakt med politiker och institutioner
- Möjlighet att **engagera dig** tillsammans med andra som har samma intresse över Europas gränser, till exempel i föreningar
- Möjlighet att vara med i **medborgarprojekt**, initiativ, utbyten och volontärtjänst finansierade av EU
- Rätten att utnyttja **mina rättigheter** som europeisk medborgare

Utnyttjar du ditt europeiska medborgarskap?

Så vad är alltså mitt europeiska medborgarskap?

Tips och frågor

ÖVNING: Grupparbete

Låt deltagarna reflektera över om de utnyttjar sina medborgerliga rättigheter i Europa. Låt dem i grupper skriva upp vad de utnyttjar nu, och göra en önskelista för framtiden vad de vill/kommer att utnyttja framöver.

Vill du veta mer

Eurodesk
Eurodesk arbetar med information till unga om möjligheten att åka utomland, bland annat genom Erasmus+ och Europeiska Solidaritetskåren.

Europa Direkt
Europa Direkt finns på 16 platser i Sverige. De hjälper till att svara på frågor om EU och att guida rätt bland EU-programmen.

mucf Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Vill du veta mer

Eurodesk: <https://www.mucf.se/kontaktpunkter-i-sverige>

Europa direkt: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/help-defending-your-rights/individuals_sv

Tips och frågor

Avsluta gärna med övningen: **Europabarometern**